

LUND KAN BÄTTRE

POLITISKT
PROGRAM

LIBERALERNA LUND
KOMMUNALT HANDLINGSPROGRAM 2018–2022

Innehållsförteckning

1	Inledning	5
2	Ett lärande Lund	6
2.1	Kunskap och kvalitet i centrum	7
2.2	Förskolan	10
2.3	Grundskolan	12
2.4	Gymnasieskolan och Vuxenutbildningen	15
3	Ett växande Lund	18
3.1	Bostadsbyggande	18
3.2	Hela Lund ska leva	19
3.3	Näringsliv och företagande	22
3.4	Studenter	23
3.5	Internationalisering	25
4	Ett hållbart Lund	26
4.1	Miljö och klimat	26
4.2	Natur, grönområden och parker	27
4.3	Kommunikationer	28
5	Ett Lund för alla	29
5.1	Utrymmet för ideella insatser ska öka	29
5.2	Det öppna och inkluderande Lund	30
5.3	Ett Lund tillgängligt för alla	31
5.4	Din bakgrund ska inte avgöra din framtid	32
5.5	Friheten att känna sig trygg	33

5.6	Ingen ska behöva vara hemlös	35
5.7	Begränsa förövarna – inte brottsoffret	36
5.8	Psykisk ohälsa	37
6	Leva livet hela livet	38
6.1	Äldreboende när du vill	39
6.2	Trygghetsboende	39
6.3	Självständig längre	40
6.4	Frivilligarbete	40
6.5	Bryt ensamheten	40
6.6	Bättre karriär- och utvecklingsmöjligheter	41
7	Kultur	42
7.1	Kultur för barn och unga	42
7.2	Värna och utveckla biblioteken	42
7.3	Ett fritt kulturliv	43
7.4	Konsthallen och kulturhus	43
7.5	Kulturhistoriska miljöer	43
8	Idrott och fritid	44
8.1	Idrottsanläggningar	44
8.2	Spontanidrott	44
8.3	Föreningsbidrag	45
8.4	Jämställdhet inom idrotten	45

1 Inledning

Liberalismen handlar om att människor ska ha möjlighet att växa. I vårt samhälle ska alla människor ha lika chanser att förverkliga sina drömmar och välja sin livsriktning. En människas bakgrund ska betyda mindre. Hennes förmåga och livsdrömmar ska betyda mer.

Människan är beroende av kontakter med andra. För att skapa ett stabilt samhälle där människor tillåts växa, känna trygghet och utveckla sig själva och sin omgivning behöver vi förankringar; vi behöver fasta punkter i livet och sammanhang där vi känner oss bekräftade. Det skapar en grund för ökat ansvarstagande, samarbete och tilltro mellan människor.

Liberaler har tagit feministiska initiativ i mer än hundra år och vi tänker fortsätta göra det. Lund är ännu inte en helt jämställd kommun, det finns fortfarande starka traditioner och strukturer som begränsar människors liv. Vi liberala feminister ser hur dessa strukturer drabbar människor och vi arbetar för en förändring. Lund behöver feminism utan socialism.

Politiken ska riva hinder och skapa förutsättningar – inte bestämma hur vi ska leva våra liv. Som människor har vi både rättigheter och skyldigheter. Det personliga ansvaret kan aldrig ersättas av politiska beslut.

Lund är en fantastisk kommun med ett unikt kulturarv som vi är satta att förvalta. Det är en plats för kunskap, kreativitet och ett rikt kulturliv. Här ska skolan ha höga förväntningar på eleverna och lärarna ska få prioritera undervisning framför administration.

Vi har alla ett gemensamt ansvar för att lämna över jordklotet till framtida generationer som inte är i sämre skick än idag. Därför är miljöfrågan en av vår tids viktigaste frågor.

Politikerna har ett stort ansvar för att använda skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Detta tar vi liberaler på största allvar.

2 Ett lärande Lund

Friheten att förändra sitt liv börjar med kunskap. Kunskap bryter barriärer, öppnar nya vägar och stärker den enskildes förmåga att fatta egna självständiga beslut. Det är därför som vi liberaler arbetar så envist för en bättre skola. Vi vill att alla barn, oavsett bakgrund, ska kunna utvecklas i det svenska skolsystemet. Klassresan börjar i klassrummet. En likvärdig skola av hög kvalitet är en av de bästa investeringarna ett samhälle kan göra.

I riksdagen arbetar Liberalerna målmedvetet för en skola där kunskap står i centrum. Det innebär en skola som ger elever och lärare arbetsro, en skola som utvärderar kunskap fortlöpande för att se vem som behöver extra stöd – eller extra stimulans – och som ger varje elev möjlighet att också utvecklas socialt och emotionellt. En viktig grundpelare i detta arbete är fostran till ett demokratiskt synsätt liksom att främja förmågan att samverka och gemensamt ta ansvar för vårt samhälle.

Vi liberaler ser skolan som ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden. En bra skola måste få kosta. Liberalerna har alltid prioriterat skolan i kommunens budgetarbete. Denna prioritering kommer att bli allt viktigare i framtiden med tanke på det stora antal nyanlända barn som nu kommer till Lund och som också ska möta en skola som fungerar för dem.

Alla skolor i kommunen ska ge våra elever en utbildning av hög kvalitet som ger dem de bästa möjliga förutsättningar inför vidare studier och ett framtida yrkesval. För att nå detta mål behöver vi välutbildade, kompetenta och engagerade lärare och skolledare.

Liberalerna vill

- sätta kunskap och kvalitet i centrum,
- att det ska råda trygghet, ordning och reda i skolan,
- att Lund ska erbjuda attraktiva arbetsplatser med konkurrenskraftiga löner och arbetsvillkor för lärare och övrig personal,
- att skolledare ska få tid och möjlighet att prioritera sitt pedagogiska ledarskap,
- att Lund ska ha välutbildade och engagerade lärare som kan fokusera på sin undervisning,
- att alla i skolan, både elever och personal, ska kunna uppleva arbetsmiljön som positiv,
- att det fria skolvalet bibehålls och förstärks.

2.1 Kunskap och kvalitet i centrum

I den svenska skolan ska alla elever få en skolgång som gör att de når – och helst överträffar – kunskapsmålen. Det betyder att skolan måste se varje enskild elev utifrån de förutsättningar han eller hon har. Vid behov ska särskilt stöd kunna sättas in – i god tid. Men även särbegåvade elever ska ges den stimulans som krävs för att göra skolan meningsfull för dem.

Varje skola måste genomföra ett kvalitetsarbete där elevernas kunskapsutveckling lyfts fram och tydliggörs både för eleven, vårdnadshavarna och – inte minst – för skolan själv. Detta sista led är viktigt i kvalitetsarbetet. Elevens kunskapsutveckling får inte ses som något individuellt, skilt från den undervisning den fått. Skolledning och ansvarig nämnd måste också analysera kvaliteten på skolans egna insatser.

Nationella prov är bra som kvalitetsmätare på skolorna och ska vara kvar i minst dagens omfattning. Förutom att säkerställa en likvärdig bedömning och betygsättning i skolan, är de nationella proven en viktig indikator på hur enskilda skolor har lyckats med sitt kunskapsuppdrag. De nationella proven är således en mycket viktig startpunkt i en skolas utvecklingsarbete. Men för att rättningen av de nationella proven ska ske likvärdigt och rättssäkert vill Liberalerna att de nationella proven rättas kommungemensamt.

2.1.1 Trygghet, ordning och reda

En trygg, säker och lugn skolmiljö är varje elevs rättighet och en förutsättning för att elever ska kunna tillgodogöra sig den undervisning som är skolans huvuduppdrag. Det är därför en självklarhet att det ska vara lugn och ro i klassrummen. Likaväl som skolan ska vara en öppen plats för lärande, ska den också vara en säker och trygg plats som håller obehöriga personer ute. Skolan ska arbeta aktivt och förebyggande mot droger, mobbning, diskriminering och skolk, och insatser ska sättas in i rätt tid för att erbjuda stöd till de elever som far illa. För att detta ska fungera krävs en stark samverkan mellan skola, sociala myndigheter och polis, så att rätt resurser kan sättas in i ett tidigt skede.

Föräldraansvaret är även en viktig faktor för att detta ska lyckas och stöd ska erbjudas till föräldrar som känner att de behöver stärkas i sin föräldraroll.

Det vilar ett stort ansvar på all skolpersonal att följa rutinerna för hur man säkerställer att skolmiljön lever upp till dessa krav. Vi skolpolitiker måste aktivt följa upp att skolornas arbete med trygghet och säkerhet fungerar och hålla oss informerade om hur detta arbete bedrivs och vilka resultat det ger.

2.1.2 En positiv arbetsmiljö

En skola är en stor arbetsplats där många olika kategorier av människor ska verka och arbeta tillsammans. Vissa är där av tvång och för dem är arbetsmiljön särskilt viktig. Andra har valt att arbeta där och för dem är det viktigt att de är nöjda med sitt val så att de inte väljer bort det.

Lunds skolor ska således kunna erbjuda både elever och anställd personal en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Vi ska ha goda och hälsosamma skollokaler och erbjuda både elever och anställd personal de utrymmen och det material de behöver för att göra ett bra arbete. Det ska bedrivas ett aktivt arbete för att motverka mobbning, diskriminering och kränkande behandling. Vid fall av mobbning och kränkande behandling är det mycket viktigt att skolan hela tiden ställer sig tydligt på offrets sida. Vid grova fall är det förövaren som ska tvingas byta skola – inte offret!

De arbetsmiljöundersökningar och elevenkäter som görs ska analyseras noga och eventuella korrigerande åtgärder ska sättas in i tid. En viktig indikator på en bristande arbetsmiljö är att elever väljer bort en skola och att lärare och annan personal slutar. Vi liberaler kommer under nästa mandatperiod att lägga stort fokus på orsakerna bakom elev- och personalflykt för att, tillsammans med de berörda skolorna, arbeta fram åtgärder som kan vända sådana negativa trender.

2.1.3 Skolledare som kan fokusera på sitt pedagogiska arbete

Rektorer och andra skolledare har idag allt för mycket administrativt arbete, t.ex. lokal- och personaladministration liksom diverse inrapporteringskrav, vilket gör att det pedagogiska ledarskapet är satt på undantag. Ett sådant ledarskap krävs för att kunna utveckla skolan som lärande organisation. Därför måste också ett sådant ledarskap prioriteras, uppmuntras och belönas – vilket inte alltid sker idag.

Skolledare måste också ges möjlighet – och uppmuntras – att använda sig av sitt pedagogiska ledarskap för att förbättra verksamheten. Var finns styrkorna och var finns svagheter i organisationen? Vilka typer av kompetensutveckling behövs generellt och för enskilda lärare?

I flera kommuner, bl.a. i Malmö, provar man att lägga över mycket av rektors administrativa uppgifter på andra skolledare. Hur detta fungerar ska vi i Lund följa mycket noggrant.

2.1.4 Välutbildade och engagerade lärare som kan fokusera på sin undervisning

I Lunds kommun ska vi ha lärare som är behöriga i de ämnen och på de stadier som de undervisar på. Samtidigt har vi i Lund, tack vare universitetet och en mycket hög utbildningsnivå bland Lundaborna, en unik tillgång på kompetens inom de flesta vetenskapliga områden. Det är viktigt att vi kan ta tillvara denna resurs även inom skolan genom att använda oss av de ”snabbspår” som finns för formellt obehöriga – men välfungerande – lärare att skaffa sig en formell lärarbehörighet.

Lärares viktigaste arbetsuppgifter är deras undervisning och kunskapsförmedling. Lärare ska vara auktoriteter i klassrummet både vad gäller kunskaper och förmågan att förmedla dessa kunskaper till samtliga elever. I arbetet med att nå dessa båda mål behöver varje lärare hjälp och stöd att kontinuerligt bygga upp sin skicklighet och förmåga. Därför är också en fungerande fortbildning för lärare något vi liberaler vill värna om. Fortbildning ska utformas i huvudsak utifrån de signaler skolans interna kvalitetsarbete ger, men även utifrån de individuella behov enskilda lärare lyfter fram. Vi värnar om lärarnas möjligheter till att själva kunna påverka fortbildningens utformning. Liberalerna i Lund har fr.o.m. 2018 lyckats få majoritet för att det införts ett individuellt fortbildningskonto där lärare själva får välja en del av sin fortbildning.

På initiativ av Liberalerna har det öppnats nya karriärvägar för lärare genom bl.a. införandet av förstelärare. Detta ställer höga krav på rektorer och skolledning att befordra och belöna lärare utifrån tydliga kvalitetskriterier där framför allt skickligheten som lärare – i det dagliga mötet med eleverna – måste komma i första hand. Tyvärr har S-regeringens senaste beslut om lärarlönelyftet genomförts på ett sätt som skapat oro och bekymmer bland lärarna. Nu måste vi formulera klara och tydliga kriterier för hur löneförhöjningar ska beslutas. Framför allt ska skickligheten som lärare – i det dagliga mötet med eleverna – komma i första hand.

Under de senaste årtiondena har allt fler administrativa och elevvårdande uppgifter lagts på lärarna. Motiven för detta har i huvudsak varit vällovliga – skolledare och skolpolitiker behöver veta mer om hur skolan faktiskt fungerar och vilka resultat den levererar. Kontakterna med vårdnadshavarna har blivit allt viktigare och mer tidskrävande. Konsekvenserna av detta har emellertid blivit att lärare har för lite tid i mötet med eleverna.

Vi liberaler vill under nästa mandatperiod pröva andra sätt att hantera de administrativa uppgifter som är ålagda skolan. Och kanske även, med en viss självkritisk ansats, ifrågasätta och kanske ta bort vissa av dessa uppgifter.

2.1.5 Fria skolvalet

Vi liberaler vill värna det fria skolvalet. Vi ser friskolorna som ett komplement och ett i grunden positivt alternativ till de kommunala skolorna. All erfarenhet inom andra samhällsområden visar att monopol leder till ineffektivitet och

innovationstorka. Alla typer av organisationer vinner på en hälsosam konkurrens. Forskning visar också att kommunala skolor är överlag bättre i kommuner med en hög andel friskolor jämfört med kommuner med inga, eller en låg andel, friskolor.

Liberalerna vill utveckla det fria skolvalet till ett aktivt skolval för alla. Genom bättre information och aktiva åtgärder måste det bli möjligt för alla elever och föräldrar att själva välja skola. Kvalitetskraven ska öka och långsiktigheten måste garanteras för dem som väljer en friskola. Friskolorna ska följa samma regler som kommunala skolor. Ett gemensamt administrerat kösystem med information om alla skolor i kommunen, kommunala såväl som fristående, bör införas.

2.2 Förskolan

Inget är viktigare än en bra start i livet. Det ger ett barn större chanser att lyckas senare i livet och utjämnar livschanser mellan elever med olika bakgrund. Därför måste förskolan vara lättillgänglig för alla och ha ett lärande perspektiv. Förskolan ska erbjuda barn en trygg omsorg och är viktig för att stimulera barns utveckling.

Liberalerna vill

- behålla möjligheten för barn till föräldralediga föräldrar att vistas minst 25 timmar i veckan på förskola,
- utveckla arbetet med sammanhållna barngrupper,
- att förskolan ska ha möjlighet att sätta in tidiga stödsatser för barn som behöver det,
- att alla barn ska kunna läsandets grunder när de slutar förskolan,
- satsa på nätverk för föräldrar som efterfrågar hjälp.

2.2.1 När det kommer ett syskon

När ett förskolebarn får ett syskon har kommunen rätt att bara erbjuda förskola under 15 timmar i veckan om en förälder är hemma med syskonet. Förskolans uppdrag handlar dock numera inte om att vara barnpassning – det handlar om utbildning! Liberalerna anser att ett barn inte är i mindre behov av den verksamhet som förskolan erbjuder bara för att den fått ett syskon. Vi vill därför att kommunen bibehåller rätten till minst 25 timmars förskola för dessa barn.

2.2.2 Sammanhållna barngrupper

Det är viktigt att alla barn, oavsett bakgrund eller stödbehov, kan mötas i förskolan. Redan från början måste förskolan vara tydlig gentemot barngruppen att alla barn har lika värde men att vissa barn ibland kan behöva olika former av stöd för att de ska kunna fungera ihop på ett likvärdigt sätt. Tidigare har det varit vanligt att man redan i förskolan bildar barngrupper utifrån deras speciella förutsättningar som t.ex. förskoleenheter för barn med allergier eller för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Vi liberaler vill lämna den pedagogiska modellen och systematiskt genomföra integrerade barngruppen på förskolan.

2.2.3 Tidiga stödinsatser

Redan på förskolan kan man ofta se vilka barn som kommer att behöva särskilt stöd eller är i behov av undervisning för att stärka sitt lärande. Det handlar både om barn i behov av särskilt stöd och särbegåvade elever. Det är därför viktigt att man kan ge de barnen med behov av särskilt stöd tidig hjälp med bl.a. specialpedagoger eller modersmålsstöd och att särbegåvade elever får uppmuntran och stimulans i sitt lärande.

2.2.4 Läsandet

Språket är nyckeln till hur barnet kommer att klara sig i skolan och senare i samhället. Därför är det viktigt att förskolan arbetar med barnens läsutveckling under hela deras förskoletid så att de kan läsandets grunder när de slutar förskolan.

2.2.5 Föräldranätverk

Barnen på förskolan kommer från familjer med vitt skilda bakgrunder. Ibland har föräldrar svårt att ta sitt ansvar för barnen utifrån de krav som samhället ställer. Den typen av problematik blir ofta synlig under förskoletiden. Därför är det viktigt att personalen på våra förskolor kan identifiera eventuella problem och arbeta aktivt med t.ex. föräldranätverk för att stödja föräldrar att klara föräldrarollen.

2.2.6 Barnomsorg på obekväm arbetstid

Många föräldrar arbetar skift eller på obekväm arbetstid. Omsorg ska därför finnas även på kvällar, nätter och helger till dem som inte kan ordna egen tillsyn.

2.3 Grundskolan

Grundskolan ska ge varje elev tillräckliga baskunskaper som räcker för att de ska klara sig i dagens samhälle. Lärarna är skolans viktigaste resurs. Välutbildade och motiverade lärare tillsammans med ändamålsenliga lärverktyg är de främsta medlen till en bra skola. Det krävs större flexibilitet vad gäller skoltidens längd, elevens arbetstakt och skolans arbets sätt. Lärande ska inte stanna inom skolans fyra väggar. Liberalerna ser gärna att förskolor, skolor och gymnasium har en nära samverkan med näringsliv, för att ge elever en verklighetsförankring av utbildningen.

Liberalerna vill

- att extra stöd sätts in så tidigt som möjligt,
- att rätten till lärande tillgodoses för såväl särbegåvade elever som barn med behov av särskilt stöd,
- att alla skolor ska erbjuda läxhjälp,
- att läxhjälp ska erbjudas elever på deras modersmål,
- att speciallärare ska finnas tillgängliga,
- att studiehandledning på modersmålet erbjuds nyanlända elever i tillräcklig omfattning,
- satsa på förstärkt undervisning i matematik,
- stärka och främja läsande och skrivande i skolorna,
- verka för en stressfri miljö i skolan där fokus ligger på kunskap och där elever får verktyg att hantera stress,
- verka för ett öppet och utvecklande klimat där skolor vågar ta möjligheten att anamma nya pedagogiska metoder, t.ex. att inrätta profilklasser och profilskolor,
- utveckla skolbarnomsorgen, t.ex. genom samarbete med föreningsliv,
- skapa förutsättningar för välmotiverade/specialbegåvade elever att delta i undervisning på högre nivå, t.ex. grundskoleelever i kurser på gymnasienivå och gymnasieelever i kurser på universitetsnivå.

2.3.1 Extra stöd – och extra stimulans

Alla elever är tack och lov inte stöpta i en och samma form. Vissa barn lär sig fort och för andra tar inläringen längre tid. Därför ska skolan heller inte vara utformad så att den förutsätter att alla elever alltid ligger på samma nivå och utvecklas i samma takt. Skolan ska fånga upp och möta barnen där de är just

nu. Rätt åtgärder ska sättas in i rätt tid både för barn i behov av särskilt stöd och för särbegåvade elever.

Barn med behov av särskilt stöd ska få sina behov tillgodosedda. Det ska upprättas tydliga åtgärdsprogram när en elev har svårt att nå målen. Resurser ska sättas in så tidigt som möjligt. Speciallärare ska finnas tillgängliga. Undervisning i liten grupp ska vara möjligt. Samarbetet med BUP måste förbättras. Liberalerna vill satsa på resursskolorna.

Redan i förskoleklass ska elever kunna erbjudas specialundervisning, få extra stöd och eventuellt erbjudas ett extra läsår. En avstämning ska göras i årskurs 3. Eleven ska ha knäckt läskoden innan den lämnar lågstadiet.

2.3.2 Bekämpning av mobbning

Att mobbning förekommer är oacceptabelt och skolan ska konstant arbeta för att motverka mobbning och kränkande behandling. Detta arbete ska fortlöpande följas upp och rutinerna för hur mobbning och kränkande behandling bemöts måste ständigt omprövas och utvecklas. Det är viktigt att dessa rutiner är adekvata och följs.

2.3.3 Läxor och läxhjälp

Läxor är ett viktigt inslag i skolan som har flera syften. Det förbereder eleven för ett arbetsliv där betoningen av det egna ansvaret får allt större betydelse. Syftet med läxor är naturligtvis också att hjälpa eleverna att nå kunskapsmålen i skolan. Det kan till exempel handla om repetition av viktiga moment, eget reflekterande över undervisningen och förberedelse inför lektioner.

Föräldrar har det huvudsakliga ansvaret för sina barn. Föräldrarnas inställning till studier är enligt Skolverket en av de enskilt viktigaste faktorerna för elevernas resultat. Därför måste samarbete mellan skola och föräldrar fungera. Skolan måste kunna kompensera de elever som inte kommer från studiemotiverade hem. Läxhjälp är här en viktig nyckel till framgång. Läxhjälp ska även erbjudas på andra modersmål än svenska för de elever som inte har svenska som modersmål.

2.3.4 Läsa, skriva, räkna

Att elever tidigt lär sig läsa, skriva och räkna är kanske det viktigaste uppdraget skolan har. Utan kunskaper i matematik och förmåga att tillgodogöra sig texter – och utforma egna texter – blir skoltiden både obegriplig och omöjlig för en elev.

Språkintröddning för nyanlända måste prioriteras, så att övergången från förberedande klass till ordinarie klass går fort och smidigt. Studiehjälp på modersmålet ska erbjudas under en övergångstid vars längd ska variera individuellt.

2.3.5 Flexibla upplägg

Det ska vara möjligt för eleven att läsa olika ämnen i olika studiegrupper. Då kan eleven ta längre tid på sig i vissa ämnen och gå snabbt vidare i andra. En elev ska inte kunna gå vidare till en mer avancerad kurs förrän de kurser den bygger på är avklarade. Alla elever ska få utmaningar i skolan utifrån sin förmåga. Det innebär att särbegåvade elever ska få möjlighet att läsa kurser på gymnasie- och universitetsnivå så fort de är mogna för det.

Liberalerna har alltid arbetat för att det ska finnas internationella skolor i Lund, även grundskola. Alla elever ska ha möjlighet att söka sig dit och undervisningen ska följa internationell läroplan.

2.3.6 Skolbarnomsorgen

Skolbarnomsorgen är en viktig del av grundskolans verksamhet. Barnen ska erbjudas olika inriktningar. Samarbete med den öppna fritidsverksamheten samt föreningar ska utvecklas.

2.4 Gymnasieskolan och Vuxen- utbildningen

Gymnasieskolan måste ha en stor bredd vad gäller utbildningens innehåll och arbetssätt eftersom den är till för både elever som vill studera vidare på universitetet och elever som vill gå direkt ut i arbetslivet. Liberalerna vill därför satsa både på attraktiva studieförberedande och på förstklassiga yrkesförberedande utbildningar.

Liberalerna vill

- satsa både på attraktiva studieförberedande och på förstklassiga yrkesförberedande utbildningar,
- öka antalet lärlingsanställningar och utveckla fler olika typer av lärlingsutbildningar,
- satsa mer på studievägledning inför val till gymnasiet och till högre utbildning,
- stärka språkinstruktionen för nyanlända och erbjuda studiehandledning på modersmålet,
- bibehålla fritt sök i Skåne,
- erbjuda internationell undervisning,
- göra det möjligt för elever att läsa på universitetsnivå parallellt med gymnasiet,
- stärka föräldrakontakterna,
- utveckla studie- och yrkesvägledningen,
- att Komvux ska erbjuda komplettering och nya yrkesval.

2.4.1 Fritt sök i Skåne

Fritt sök i Skåne har inneburit att fler elever från kommuner runt om i Skåne söker sig till Lunds gymnasieskolor. Detta gör att det blir ekonomiskt rimligt att erbjuda fler tillvalsämnen i gymnasieskolan, ämnen som få elever söker, t.ex. ovanliga språk som kinesiska eller väldigt specifika estetiska ämnen.

Liberalerna ser positivt på denna utveckling, och vi stöder utbyggnaden av fler gymnasieplatser i Lund och byggandet av en femte gymnasieskola för att svara mot elevtrycket. Målet är att sökande från Lund och övriga Skåne även i framtiden ska erbjudas plats på sitt första val, om de har rätt förkunskaper.

2.4.2 Lärlingsprogrammen

Lärlingsprogram med olika fackliga inriktningar ska utvecklas. De ska vara delvis arbetsplatsförlagda och byggas upp i samarbete med olika branschorganisationer. Inom programmen "Vård och omsorg" samt "Barn och fritid" har Liberalerna Lund fått igenom lärlingsanställningar med lärlingslön. Vi arbetar för att fler lärlingsutbildningar ska utvecklas och växa, inte minst inom vård och omsorg, där behovet av personal är stort.

2.4.3 Internationella skolor

Liberalerna har alltid arbetat för att en kommun av Lunds storlek och karaktär måste kunna erbjuda en fullt utbyggd certifierad internationell gymnasieskola och en internationell grundskola enligt internationell läroplan. Katedralskolan har *International Baccalaureate* (IB) sedan 2004 och även en internationell grundskola (ISLK). Dessutom finns det en fristående internationell skola, Lund International School (LIS). Söktrycket ökar för vart år, vilket Liberalerna välkomnar.

2.4.4 Språkintröduktion till nyanlända

Språkintröduktion för nyanlända måste prioriteras, så att övergången till nationella gymnasieprogram går fort och smidigt. Studiehandledning på modersmålet är ofta avgörande för hur eleven klarar sig efter övergången och ska erbjudas under en tid, som ska variera individuellt.

2.4.5 Läsa universitetskurser parallellt

Det ska vara möjligt för de elever som klarat samtliga kurser i ett ämne att parallellt med gymnasiestudierna läsa en kurs i detta ämne vid universitetet och högskolan.

2.4.6 Kontakt med föräldrar

Kontakten med föräldrar måste stärkas. För omyndiga gymnasieelever ska samma krav gälla som i för- och grundskolan, att vårdnadshavare omedelbart kontaktas vid ogiltig frånvaro, mobbning och kränkningar. Ogiltig frånvaro, mobbning och kränkande behandling ska även systematiskt följas upp och brott ska självklart polisanmälas.

2.4.7 Studie- och yrkesvägledning

Såväl samhälle som yrkesliv genomgår fortlöpande förändringar. För att kunna ge korrekt information och råd om framtida yrkesval krävs mycket goda

kunskaper hos studie- och yrkesvägledare. Vi vill därför satsa på vidareutbildning för dem som behöver det inom denna yrkesgrupp. Att till exempel en majoritet av nyanställda inom industrin inte har gått en praktisk gymnasieutbildning, visar att gymnasieskolan missar förberedelser för yrkeslivet.

2.4.8 Vuxenutbildning

Vuxenutbildning har en viktig roll. Den ska komplettera tidigare gymnasiestudier och öppna väg till högskolestudier och nya yrkesinriktningar. *Svenska för invandrare* (SFI) har en nyckelroll för nyanländas integration och yrkesliv. Delar av Vuxenutbildningen kan upphandlas för att sänka kostnaden med bibehållna kvalitetskrav. Distansutbildningar är ett bra alternativ, särskilt för mera studievana vuxenstuderande.

Yrkeshögskolan efter gymnasieexamen är ett bra alternativ till universitetsutbildning och ger kvalificerade yrkeskunskaper som efterfrågas av arbetslivet. Därför vill Liberalerna också satsa på yrkesinriktad vuxenutbildning, gärna med lärlingsutbildning. Samarbetet mellan Vipans yrkesprogram och Komvux skapar sådana utvecklingsmöjligheter, som ska utnyttjas väl.

3 Ett växande Lund

3.1 Bostadsbyggande

Det är en stor efterfrågan på bostäder i Lunds kommun, unga vill flytta hemifrån, äldre vill bo kvar i kommunen – men kanske i en mindre och mer praktisk bostad. Samtidigt kommer studenter och internationella forskare, nya svenskar och människor från andra delar av Sverige för att arbeta eller flytta tillbaka till sin hemstad.

För att möta dessa människors olika behov i varierande livssituationer krävs för det första att det byggs bostäder och för det andra, att det byggs med mångfald i utbudet både avseende storlek, kostnad och upplåtelseformer. Det behövs hyresrätter i varierande storlekar och med varierande hyror, bostadsrätter och äganderätter. Det måste även i Lunds kommun ges möjlighet till att förverkliga sina boendedrömmar och attrahera mer resursstarka människor att vilja bo kvar och flytta till Lund. För att motverka segregation måste varje område i görligaste mån möta olika boendebestånd, vara trivsamma och attrahera människor i olika livssituationer.

Hur vi bygger i Lund är minst lika viktigt som att vi bygger. Lund är en fantastisk kommun med ett unikt kulturarv att förvalta och gestaltning och bevarandefrågor måste ha hög prioritet. Lund ska fortsätta vara en attraktiv stad och bygga med god gestaltning och arkitektur. Förnyelse måste ske med hänsyn till varje områdes speciella karaktär, tätt men varsamt i den medeltida stadskärnan eller mer av trädgårdsstad och villabebyggelse där det lämpar sig.

Det är absolut nödvändigt att bygga med människan i centrum och förutom att erbjuda ett boende också se till att möta behovet av rekreation och samvaro med mötesplatser och gröna oaser med god kvalitet i närområdet.

Liberalerna vill

- fortsätta möjliggöra för att i snitt bygga 1200 bostäder per år,
- verka för en god gestaltning och hög estetik i byggandet med varierande arkitektur,
- motverka segregation genom att i varje kvarter och område erbjuda varierande bebyggelse och upplåtelseformer,
- koncentrera bebyggelsen i starka kollektivtrafiklägen,
- utveckla tätorterna Dalby, Genarp, Stångby, Södra Sandby och Veberöd utifrån deras egna särdrag,
- förverkliga Norrängaområdet som en ny grön stadsdel med god kollektivtrafik och god service.

3.2 Hela Lund ska leva

3.2.1 Ett levande centrum

I Lund möter medeltiden framtiden. Lunds centrum har en unik kulturmiljö med ett gatumönster från medeltiden. Liberalerna vill bevara och förstärka attraktionskraften i den centrala stadskärnan. Detta innebär ett levande centrum som förändras och utvecklas men i en skala och på ett sätt som passar in i den medeltida staden.

Centrum ska, förutom att ha handel, bostäder och arbetsplatser, även erbjuda möten mellan människor. Det innebär att centrum också ska vara en plats för restauranger, kultur och nöjen. Att utveckla handels- och kulturstråk är ett bland andra möjligheter att öka attraktiviteten i de centrala delarna av Lund.

Lund har många fina torg. Torgen i de centrala delarna ger möjligheter till att skapa mötesplatser med olika karaktär. Liberalerna vill se en utveckling av torgen med bibehållandet av de olika torgens karaktärer så att de får en högre attraktionskraft för fler människor och blir en anledning att ta sig till stan.

Liberalerna vill

- skapa ett centralt kulturhus, en mötesplats för olika kultur- yttringar,
- utveckla handeln i Lunds centrum genom samarbete mellan handlare, fastighetsägare och kommunen,
- främja torghandeln genom längre öppettider ett par dagar i veckan,
- försköna Mårtensstorget och Stortorget med exempelvis grönt och blått,
- undvika externa bilberoende handelscentra,
- gräva ner järnvägsspåren för att undvika ingrepp i den medeltida stadskärnan.

3.2.2 De östra tätorterna – Dalby, Genarp, Södra Sandby och Veberöd

De östra tätorterna är en stor tillgång i Lunds kommun. Här finns närhet mellan människor och en attraktiv natur. Den styrka som det innebär att trivas i sin hemort vill vi liberaler bygga vidare på. Det är inte bara Skrylleområdet mellan Södra Sandby och Dalby som kan ge naturupplevelser. I Genarp finns såväl vandringsstråken på Risen som mountainbikebanor, och i Veberöd kan man njuta av den fantastiska Körsbärsdalen och många grönområden. Den natur som omger och finns i tätorterna kan komma alla till del om kommunen lyfter

fram den i sin marknadsföring. Vi vill också att kommunen blir bättre på att ha dialog med de östra tätorterna och exempelvis träffar representanter från de lokala föreningarna för att bli uppdaterade på de behov och idéer som finns.

Tätorterna växer med nya invånare vilket är bra för bl a servicen på orten. Men det ställer krav på tillräckligt med bra skolor och mötesplatser. Befolkningsökningen ger också bättre förutsättningar för det aktiva näringslivet att utvecklas. Liberalerna vill se bättre samarbete mellan kommunen och det lokala näringslivet. Genom att verka för förbättrade kommunikationer och genom att anordna trygga pendlarparkeringar samt fler cykelställ vid busshållplatserna underlättas pendlandet och värnas miljön. Tillgänglighet till fiberbroadband är en nödvändighet för samtliga invånare.

De flesta känner sig trygga i sitt närområde men det finns ändå lite smolk i bägaren. En hel del skadegörelse och inbrott får stora konsekvenser för tryggheten. Liberalerna vill därför se en högre närvaro av polisen samt årlig medborgardialog med dem. Detta tror vi skapar större förståelse för hur medborgarna upplever verkligheten. Många ideella krafter är engagerade i olika former av förebyggande arbete och detta förtjänar uppskattning och beröm.

Liberalerna har föreslagit en "en påse" pengar på 100 000 kr/år till tätorterna. Pengarna kan användas till både till utsmyckning vid exempelvis jul och påsk men även till andra ändamål som kan förgylla tillvaron för invånarna. Inget byråkratiskt krångel.

I tätorterna tar invånarna stort ansvar för sin kommundel och ska så göra. Många känner dock ett mentalt avstånd till staden Lund. Ett sätt att minska avståndet till staden Lund är att se till att dialogen med tjänstemän och politiker sker lokalt, på plats, så ofta det är möjligt. Mötesplatser, bibliotek är viktiga för den lokala demokratin. Här kan medborgarna ta del av vad som är på gång i kommunen, t.ex. byggplaner och detaljplaner och inte minst kunna ha informationsmöten om lokala och aktuella frågor. Kommunens hemsida kan inte fullt ut ersätta det fysiska samtalet.

Liberalerna vill

- att kommunen utvecklar dialogen med tätorterna och har regelbunden kontakt med det lokala föreningslivet,
- verka för goda kommunikationer,
- anordna trygga pendlar- och cykelparkeringar,
- att alla ska ha tillgång till bredbandsfiber,
- ge "en påse pengar" till förverkligandet av lokala initiativ,
- se till att det finns forum för fysisk dialog med tjänstemän, politiker m.fl.

3.2.3 Stångby

De senaste åren har Stångby på kort tid fått en väsentligt ökad befolkning. Läget, cykelavstånd till Lund C och en pågatågsstation har gjort orten attraktiv att bosätta sig i, särskilt för barnfamiljer. Planeringen av förskolor och skolor har haft svårt att hänga med i den snabba utvecklingen av antalet barn i området. Vi ser mycket positivt på Stångbys utveckling från ett lantligt stations-samhälle till en modern trädgårdsstad med möjlighet till service och handel.

Det är också angeläget att det bli möjligt för dem som vill lämna sitt boende i villa får möjlighet till ett mer praktiskt boende på orten, där man har sitt nätverk och trivs. Att bygga på åkermarken uppvägs av det kollektivtrafknära läget och den gröna boendemiljön. Detaljplanen för Stångby öster har vunnit laga kraft. Planen för Stångby väster har varit ute på samråd och arbetet med planen för Stångby fångar pågår. Att även bygga ut området söder om Stångby vångar är vi positiva till då det binder ihop Stångby till en helhet och möjliggör att göra den del av Örtoftavägen som går genom orten mer stadslik och trafiksäker.

Liberalerna vill

- fortsätta utbyggnaden av Stångby,
- verka för god kollektivtrafik till Stångby,
- ge möjlighet till service och handel på orten,
- värna och utveckla gröna miljöer för rekreation,
- stärka föreningslivet på orten.

3.3 Näringsliv och företagande

Lund har ett väl utvecklat näringsliv både i ett svenskt och i ett internationellt perspektiv. Det finns en lokalt livskraftig företagssektor och globalt verkande, högteknologiska företag som har Lund som bas men världen som arbetsfält. I Lund kan företagen – nystartade såväl som etablerade – utnyttja den kunskap och innovationskraft som universitetsmiljön och forskningen erbjuder. Det ger Lunds kommun en unik konkurrensfördel. Därtill kommer det geografiska läget i den expansiva Öresundsregionen med Malmö och Köpenhamn som grannar. Just Lund-Malmö har omtalats som ett s.k. "brain belt" och "smart place" med hög innovationskraft. Att tillhöra klustret Greater Copenhagen har fördelen att man är en del av en region med ca 3 miljoner invånare.

Med Lund som bas verkar internationellt välkända och etablerade företag som TetraPak, Alfa Laval och Baxter (f.d. Gambro) och de har på senare år fått sällskap av t.ex. Axis och Qlik. Vi minns gärna att mobiltelefonen – lätt, liten, mobil och lätthanterlig - utvecklades i Lund av Ericsson. I dagens Lund är telecom som industri en fraktion av vad den var för 10–20 år sedan och den läkemedelsindustri som representerades av AstraZeneca försvann eftersom den inte längre ansågs lönsam. Att företag byter ägare, och att nya teknologier ändrar villkoren i olika branscher, tillhör de utmaningar som både industrin och det omgivande samhället måste förstå att anpassa sig till. Gamla meriter är inga garantier för framtiden och den som är branschledande idag kan vara omsprungna imorgon. Digitaliseringen förändrar alla samhällssektorer och snabbar på utbytet av information. I företagen och näringslivet växer nya affärsmodeller fram för att möta marknadens krav, d.v.s. från kunder, konkurrenter och andra intressenter; e-handels tillväxt är ett illustrativt exempel.

I Lund finns Sveriges äldsta forskningspark för högteknologiskt nyföretagande - Ideon Science Park grundad 1983 – och i den anläggning som AstraZeneca lämnade 2012 har Medicon Village etablerats. Genom den statliga satsningen på MAX IV och den europeiska satsningen på ESS har Lund begåvats med två supermoderna anläggningar för materialforskning. Det innebär att forskningsresultat och innovationer från MAX IV och ESS kan omsättas i produkt- och företagsidéer, vilket också innebär att kommunen står inför utmaningen att kunna husera det nyföretagande som genereras. Idag vet vi inte vilka produktidéer inom vilka discipliner som utvecklas till kommersiella framgångar, men vi vet att produktidéer föder företagande.

Med den innovationskraft som den akademiska forskningsmiljön erbjuder har Lund förutsättningarna att vara den självklara plats på vilken företagare och entreprenörer väljer att utveckla framtidens produkter och företag. Vi tenderar att se enbart tekniska och medicinska produktidéer som förutsättningar för nyföretagande, men inkubatorverksamheten måste kunna ta hand om alla goda och utvecklingsbara idéer från alla discipliner.

Universitet och lärosäten, liksom företag, upplever i ökande grad konkurrens. För Lunds kommun är det avgörande att statens finansiering av Lunds universitet garanteras så att universitetets forskning framgent håller högsta nivå. Lunds kommun måste också kunna fånga upp de frågor och signaler som kommer från företagen och näringslivet. God service, bra infrastruktur, erkänt bra skolor, varierat utbud av bostäder och utbyggd kollektivtrafik är exempel på basala tjänster som kan utgöra konkurrensfördelar när företag och företagare väljer etableringsort. Lunds kommun måste arbeta utifrån perspektivet att det alltid finns en konkurrenssituation att ta hänsyn till i det företags- och näringslivsfrämjande arbetet.

Liberalerna vill

- satsa mer resurser på företag- och näringslivsfrämjande aktiviteter främst inom Lunds kommun men också utanför Lund,
- utveckla, tydliggöra och dra nytta av att Lund finns som en viktig del av en expanderande region (Öresund/Greater Copenhagen),
- utnyttja och kommunicera att Lund är en erkänd "smart place",
- verka för att Lund kan erbjuda bra basal infrastruktur för att attrahera och behålla goda idéer, kapital och affärsmöjligheter,
- utveckla och erbjuda olika former av inkubatorer inte bara i medicin och teknik utan även inom t.ex. kultur, konst, media,
- förbättra samarbetet med statliga myndigheter och privata aktörer för finansiering av nya företag och industrier,
- introducera riktade stödåtgärder avsedda för internationella företag och entreprenörer som finns i eller kommer till Lund med ambitionen att starta företag.

3.4 Studenter

Universitetet är en av de stora arbetsplatserna och en av de viktigaste institutionerna i Lunds kommun. Lund är en populär ort att studera i. Från studenthåll hör vi ofta att det är svårt med tillgång till bostäder. Den psykiska ohälsan bland studenterna är alarmerande. Detta tar vi liberaler på allvar och vill på olika sätt stödja studenterna i deras arbete med ohälsa och bostäder.

En tydlig dialog mellan studenterna och politiken efterfrågas. Vi behöver utveckla samarbetet med studenterna genom att låta rådet oftare vara remissinstans. Studenter som är engagerade i Lund är en framtida tillgång för alla.

Idag finns en portal om vad som händer i Lunds kommun under namnet "Uppleva & göra". Under den fliken kan man se och läsa om olika aktiviteter i

kommunen, men vi ser inget om vad som händer i universitetsmiljön. Riv murarna mellan universitetet och kommunen och visa så många aktiviteter som möjligt i portalen. Studenterna är många gånger våra framtida kommuninvånare och en bra dialog med studenterna gagnar vårt framtida Lund.

Liberalerna vill

- utveckla möjligheten för studenter att göra examensarbeten i kommunen,
- aktivt arbeta för att det ska finnas bostäder till studenterna,
- bidra till en god studenthälsa,
- ge alla nyinflyttade studenter ett välkomstpaket om de folkbokför sig i Lunds kommun,
- att kommunen anställer studentmedarbetare,
- utöka dialogen med universitetet kring viktiga lokala och regionala utvecklingsfrågor.

3.5 Internationalisering

Genom IT och förbättrade kommunikationer förändras världen och blir allt mindre. Avståndet mellan människor och marknader minskar. Samtidigt ställer tillväxt och utveckling krav på tillgång till kreativitet och talang. I Lund finns erkänd spetskompetens och innovationskraft i universitetsmiljön och de olika forskningsenheterna. Lund är också basen för etablerade internationella företag och nystartade teknikintensiva företag. Detta utgör en unik kombination av möjligheter som rätt förvaltade tecknar en ljus framtid för Lund.

Lund har en lång tradition av att välkomna människor från hela världen till staden. Denna erfarenhet kan vi dra nytta av när det gäller att integrera alla de nya Lundabor som placerats i Lund. Liberalerna ser internationalisering som positivt för Lunds utveckling. När människor från olika delar av världen möts blandas erfarenheter, idéer, kulturer och energi på ett sätt som berikar Lund och de som bor och arbetar här.

Liberalerna vill

- tillgodose olika önskemål i fråga om boende – hyresrätter, bostadsrätter, radhus, villor etc.,
- säkerställa att Lund erbjuder internationellt anpassad skolutbildning (IB och pre-IB) för samtliga årskullar – från lågstadiet t.o.m. gymnasiet,
- ombesörja att kommunens och annan relevant offentlig information finns tillgänglig på olika språk,
- stödja etablering av inkubatorer för nya kulturella och kommersiella uttrycksformer på områden som t.ex. konst, kultur och media,
- säkerställa mer flexibilitet vad gäller möjligheten att kombinera SFI/Svenska för invandrare med arbete,
- motarbeta rasism, sexism och intolerans.

4 Ett hållbart Lund

4.1 Miljö och klimat

På grund av mänsklig aktivitet håller klimatet på att rubbas, den biologiska mångfalden minskas och havsmiljön är allvarligt skadad. Ekonomisk tillväxt, forskning och utveckling är grundläggande förutsättningar för att vända den negativa miljöutvecklingen. Det finns ingen motsättning mellan ekonomisk tillväxt och att ta ansvar för miljön. Allt beror på hur den ekonomiska tillväxten används.

I Lund ska vi ha höga ambitioner i arbetet med att förbättra miljön. Drivkraften för att ytterligare utveckla Lund som en kommun med hög livskvalitet och god livsmiljö är Lundabornas engagemang och ansvar för sina handlingar i rollen som ägare, brukare, producent och konsument. Kommunen har en viktig uppgift i att stödja och ge invånarna goda kunskaper och förutsättningar att leva klimatsmart. Det ska vara lätt för den enskilde att fatta miljövänliga beslut i sin vardag. Liberal miljöpolitik handlar om ansvarstagande utifrån kunskap och marknadsekonomiskt tänkande.

Liberalerna vill

- minska utsläppen av växthusgaser,
- att man vid förtätning värnar det gröna, det tysta och om ljuset,
- att halten av luftföroreningar även fortsättningsvis ska ligga under gränsvärdena för miljö och hälsa,
- minska riskerna för översvämningar,
- rusta upp kommunens VA-nät och VA-anläggningar till god standard,
- öka andelen klimatsmart mat som serveras i kommunens verksamheter,
- underlätta för både privatpersoner och företag att källsortera och att alla förskolor och skolor ska vara fria från miljö- och hälsoskadliga ämnen,
- att slam från reningsverket tas om hand på ett miljövänligt sätt,
- att utbyggnaden av vind- och solenergi sker med ett estetiskt och kulturmiljömässigt perspektiv.

4.2 Natur, grönområden och parker

För att människor ska trivas och må bra är det av avgörande betydelse att man har möjligheter till rekreation och tillgång till gröna miljöer i sitt närområde. Man ska kunna promenera, rasta hunden och färdas längs med gröna stråk. Förutom gröna stråk i människors närhet ska det i varje stadsdel finnas tillgång till större grönområden av god kvalitet med möjlighet till rekreation, motion och lek för olika åldrar och intressen och med hög tillgänglighet och anpassning för olika funktionsvariationer. Dessa gröna oaser kan ha olika karaktär men med det gemensamt att de erbjuder vistelsezoner i en trygg miljö. Detta kan kräva upprensning av buskage och god belysning.

Parkerna i Lund ska bevaras och utvecklas och ges olika karaktär från vårdad stadspark till mer vildvuxen grön oas.

Natur och friluftsområdena runt om i Lunds kommun måste värnas och utvecklas för att berika mångfalden i flora och fauna. Ett viktigt arbete är t.ex. att åter skapa våtmarker. Det är också angeläget att göra dessa områden tillgängliga så att fler kan erbjudas naturupplevelser. I detta sammanhang ska man inte glömma det historiska kulturlandskapet. Våra fälader är en rest från en äldre tid då boskap betade i utmarkerna. På samma sätt som det är viktigt att värna om den historiska stadsmiljön så måste vi även värna vårt kulturlandskap.

En stor del av Lunds kommun utgörs av ett värdefullt odlingslandskap. Det är angeläget att underlätta för människor att komma ut i odlingslandskapet. Detta kan ske i form av sk beträder för att i samarbete med markägarna skapa gångstigar mellan åkrarna.

Liberalerna vill

- rusta upp parker och grönområden,
- skapa gröna stråk genom staden med möjlighet för rekreation och motion,
- skapa trygga och belysta grönområden,
- vara varsamma med att bygga på bästa åkerjord,
- skydda och restaurera våt- och fäladsmarker,
- utveckla naturturismen,
- i samarbete med markägarna utveckla beträder, remsorna mellan åkrarna, till gångstigar,
- göra parker och natur tillgängliga för alla.

4.3 Kommunikationer

Allmänna kommunikationer med hög kvalitet, komfort och turtäthet är avgörande för var människor väljer att bo. För att Lund ska klara målen för bostadsbyggandet är det nödvändigt att det byggs i hela kommunen och då måste kommunikationerna utvecklas så att det blir attraktivt att bo även längre bort från staden.

Människors vardag måste fungera och det måste vara lätt att ta sig till och från bostaden. Det ska vara enkelt att göra klimatsmarta val. Detta kräver en utbyggd attraktiv, klimatsmart kollektivtrafik, goda gång- och cykelstråk, utvecklad laddningsstruktur för elfordon, utbyggd pendlarparkering och hög trygghet för oskyddade trafikanter. En möjlig framtida utbyggnad av spårvägsnätet inom Lunds stad är inte aktuellt förrän konsekvenserna av den första spårvägslinjen har utvärderats grundligt, tidigast efter valet 2022.

Liberalerna vill

- bygga fler cykelstråk, som trygga och utan avbrott förbinder olika delar av kommunen med varandra,
- anlägga trygga och estetiskt tilltalande cykelparkeringar för alla sorters cyklar vid knutpunkter och centrala platser,
- ha upplysta och trygga gångstråk,
- uppmuntra bilpooler,
- se till att kollektivtrafiken har god tillgänglighet, bra turtäthet och minimal miljöpåverkan,
- på sikt sänka ner spåren vid Lund C under marken,
- på sikt sänka ner E22 genom Lund.

5 Ett Lund för alla

5.1 Utrymmet för ideella insatser ska öka

Den bästa garantin för ett civiliserat samhälle är att skapa tillit genom möten och kontakter mellan människor. Kopplingarna som skapas mellan människor i frivilliga möten skapar den förmåga till fredlig samverkan som möjliggör demokrati, marknadsekonomi och välfärd.

Det civila samhället ökar det demokratiska deltagandet och människors inflytande i samhällliga processer. Kommunen ska därför aktivt söka dialog med, och hitta olika stödformer för, civilsamhällets aktörer.

Utrymmet för ideella insatser inom exempelvis vård och omsorg, utbildning och kultur ska öka. Det ska även vara möjligt att ingå i nya samarbeten och t.ex. köpa tjänster av civilsamhällets aktörer. Det offentliga ska i sin samverkan med civilsamhället respektera civilsamhällets oberoende. Politiken ska bidra till att det civila samhället ges goda förutsättningar.

Liberalerna vill

- skapa fler mötesplatser,
- utöka samarbete, erfarenhetsutbyte och informationsöverföring med civilsamhället i kommunen,
- att föreningar som får kommunala bidrag aktivt ska arbeta för demokrati, allas lika värde och jämställdhet,
- att lokala intressegrupper såsom byalag, hembygdsföreningar och andra ideella föreningar kan inkomma med synpunkter för sådant som rör den egna orten.

5.2 Det öppna och inkluderande Lund

Inte sedan andra världskriget har det hörts så många främlingsfientliga röster från Europas offentliga rum. Vi har stora utmaningar framför oss och Lunds kommun måste visa vägen.

Vi ska slå vakt om demokratiska värden, mänskliga rättigheter och att varje medborgare behandlas med omtanke och respekt. Gemensamt ska vi försvara demokratiska rättigheter och principer och aldrig ta dem för givna. Att fullt ut tillhöra ett samhälle är likaså att acceptera landets demokratiska institutioner som legitima och följa de spelregler och lagar dessa formulerar.

Människor som flyttar över gränser, för med sig kunskap, idéer och drivkrafter som berikar det nya värdlandet. Men migration innebär också utmaningar. Sverige måste bli bättre på att ta tillvara kraften och potentialen hos dem som söker sig hit på flykt, men även för dem som kommer hit på grund av kärlek, studier eller arbete.

Vi liberaler drivs av strävan att skapa en jämlik, rättvis värld i frihet från förtryck och diktatur. Därför vill vi att Lunds kommun aktivt motverkar och förebygger all form av diskriminering och intolerans på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder – alla skall ha lika rättigheter och möjligheter att realisera sina livsprojekt. Likaså ska diskriminering eller begränsningar av individens frihet i en klans, traditions eller religions namn aldrig accepteras.

Arbete, egen försörjning och svenskkunskaper är nyckeln till integration i det svenska samhället. Det ska ges goda förutsättningar att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och ta del av de rättigheter och skyldigheter som finns. Passivitet och bidragsberoende måste minska, därför är det även viktigt att olika ersättningar från samhället kopplas till deltagande i olika insatser så som utbildning och praktik. Denna typ av motprestationer vid arbetsförmåga gäller både män och kvinnor i samma utsträckning.

Liberalerna vill

- att kommunen är ett föredöme som arbetsgivare genom att ta tillvara den resurs som människor med olika kunskaper, erfarenheter och färdigheter utgör,
- uppmuntra nyföretagande och egen försörjning bland nyanlända,
- hitta nya och mer flexibla former att lära sig svenska,
- verka för minskad segregation,
- att samhällsinformation tillhandahålls där både skyldigheter och rättigheter, demokratiska värderingar och jämställdhet betonas,
- främja ökade kontakter mellan skola och näringsliv, exempelvis kombination av SFI och arbete eller praktik,
- arbeta nära civilsamhället och ta vara på medborgarnas engagemang i integrationsarbetet,
- motverka all typ av främlingsfientlighet, diskriminering och intolerans oavsett var hatet kommer ifrån,
- tydligare betona att det även finns ett eget ansvar.

5.3 Ett Lund tillgängligt för alla

Personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som alla andra till delaktighet och jämlikhet. Liberalerna vill att Lund ska vara en lättillgänglig kommun. Det gäller inte bara den fysiska miljön utan också tillgång till information, kultur, politik och olika verksamheter.

Allt fler diagnosticeras med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar vilket ställer högre krav på utbildad personal. Lund var den första försökskommunen för personlig assistens. Liberalerna anser att LSS och assistansen är en frihetsreform som ska fortsätta att utvecklas.

Funktionsnedsättning är en nedsättning av en persons fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsförmåga. Funktionshinder uppstår när det finns brister som begränsar en individs möjligheter att vara delaktig.

Det är viktigt att det även finns ett stort utbud av fritidsaktiviteter. Liberalerna vill att bra verksamheter synliggörs. Ett exempel på detta är Habo Gård. Med sin fantastiska miljö, park och dammar, varmvattenbassäng är det en uppskattad plats för äldre och personer med funktionsnedsättning.

För den enskilde kan tillgängligheten till hjälpmedel vara skillnaden mellan att passiviseras och att leva ett aktivt och självständigt liv. Därför ska hjälpmedelssortimentet styras av den enskildes behov.

Liberalerna vill

- att Lunds kommun ska stödja den enskilde på dennes villkor,
- att tillgänglighet ska genomsyra all verksamhet, där kommunen är involverad,
- att individer, brukarorganisationer och andra ideella organisationer får möjlighet att medverka i och bidra till att verksamheter utvecklas,
- arbeta aktivt med att bredda utbudet av fritidsaktiviteter och synliggöra bra verksamheter,
- att den enskildes behov ska styra hjälpmedelsförskrivningen,
- att det ska finnas boenden och daglig verksamhet med olika utformning och innehåll. Stöd och serviceinsatserna ska vara individuellt utformade.

5.4 Din bakgrund ska inte avgöra din framtid

Socialliberal politik handlar just om det, att ge varje individ så stora möjligheter att utvecklas och förverkliga sig själv och sina drömmar samtidigt som det finns ett grundläggande trygghetssystem i botten.

Alla barn förtjänar en bra start i livet med kärlek, trygghet och omsorg. Trygga och goda uppväxtvillkor har en grundläggande betydelse för människors hälsa och förutsättningar under resten av livet. I alla frågor som rör barn ska utgångspunkten vara vad som är bäst för barnet.

Barn är särskilt utsatta i många situationer med social oro och problematik. Det kan röra sig om allt från barn som kommit i kläm i vårdnadstvist till övergrepp och misshandel. Vi liberaler vill att olika myndigheter samverkar med varandra kring både lösningar och utredningar. Likaså att arbeta förebyggande med goda förebilder och en aktiv fritid i samverkan med exempelvis föreningslivet.

Tolerans, tilltro, solidaritet, empati och nyfikenhet väcks ofta hos barn genom lek och fritidsaktiviteter. Forskning visar hur viktig betydelsen är av att barn får utöva olika former av fritidsaktiviteter. En aktiv fritid och meningsfulla aktiviteter är något vi liberaler vill främja.

Liberalernas politik ska präglas av incitament för att gå från bidragsberoende till egen försörjning. Vår socialpolitik ska präglas av frihet under ansvar och förväntningar på den enskilde. Det innebär att stödåtgärder ska gå till den som har behovet av stöd medan exempelvis bidragsfusk ska upptäckas och motverkas tidigt.

Liberalerna sätter stort värde i de förebyggande insatserna, t.ex. för barn med föräldrar som lider av psykisk ohälsa, barn vars föräldrar har missbruksproblematik, barn som gått igenom svåra skilsmässor och vårdnadstvister eller barn som väntar på uppehållstillstånd för sig och sin familj.

Inga andra vuxna betyder mer för sina barn än deras föräldrar. Men att vara förälder är ibland ett svårt uppdrag. Därför är det viktigt att även föräldrar under barnets hela uppväxt erbjuds stöd och råd om barns behov och om föräldrarollen. Man måste kunna vända sig till öppna, förebyggande verksamheter utan att bli registrerad hos socialtjänsten.

Liberalerna vill

- satsa på hög kvalitet i alla verksamheter som rör barn och ungdomar. Det är särskilt viktigt för barn som inte har stöd hemma.
- utöka det förebyggande arbetet för barn, unga och vuxna,
- öka samverkan mellan olika kommunala förvaltningar och civilsamhällets och organisationer,
- främja barn och ungas möjlighet att delta på fritidsaktiviteter,
- att det ska finnas meningsfulla aktiviteter för barn och ungdomar exempelvis i samband med skollov,
- att människor ska få *bidra istället för att behöva leva på bidrag*.

5.5 Friheten att känna sig trygg

Brottsligheten i Lund har minskat de senaste åren och i trygghetsbarometrar upplever Lundaborna stor trygghet. Men vi ska bli ännu tryggare. Liberalerna vill att kommunen, i nära samverkan med andra, arbetar aktivt med brottsförebyggande åtgärder.

Många brott som begås av ungdomar sker mot andra barn och ungdomar. Alla barn borde få växa upp utan att utsättas för brott eller själva hamna i kriminalitet. Samhället får betala ett högt pris för rån, inbrott, klotter, missbruk och misshandel. Inte minst drabbas också ett stort antal brottsoffer som förutom materiella skador under lång tid känner stor otrygghet, i många fall är de drabbade ungdomar. Men det drabbar också ungdomarna som begår brotten i form av utanförskap och stora svårigheter att komma tillbaka in i samhället.

Vi vet att många äldres rädsla för brott påverkar livsstilen och gör dem till fångar i sina egna hem. Trygghetskänslan i livet kan försvinna för alltid efter ett inbrott liksom tilliten till andra människor vid bedrägerier.

Liberalerna vill att brottsliga handlingar måste få konsekvenser och att fokus i större utsträckning måste handla om brottsoffret, inte bara förövaren.

Föräldrar har ett viktigt ansvar för sina barn. Den som har svårigheter att klara föräldrarollen måste tidigt erbjudas stöd, hjälp och utbildning. När barn lever i utsatta hemförhållanden är det viktigt att det upptäcks i tid och att barnen får hjälp. Vi vill uppmuntra fler vuxna att engagera sig, t.ex. genom att fler vuxna blir synliga i olika delar av kommunen där, exempelvis i form av "vuxenvandringar". Det finns också stora möjligheter att utveckla det vidare i samverkan med föreningsliv, polisens volontärverksamhet, m.fl.

Socialtjänsten har ett långtgående samhällsansvar och måste våga se och vidta åtgärder för att hjälpa barn och ungdomar som far illa. Tidsaspekten är central, en vecka är en evighet för barn och ungdomar vare sig de begått eller utsatts för någon form av brott. Samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis måste ständigt finnas, formaliseras och underhållas. Barn och ungdomar som begått brott måste snabbt kallas till förhör hos polisen och/eller socialtjänsten. "En gång är ingen gång" måste bytas till "en gång är en gång för mycket".

I sista hand kan det bli frågan om tvångsomhändertagande men det berör och ska beröra ett fåtal. Detta inte minst då det visat sig att många ungdomar som placerats på institution slutgiltigt skaffat sig en permanent kriminell identitet.

Liberalerna vill

- att kommunen ska arbeta aktivt med brottsförebyggande åtgärder,
- motverka kriminalitet och gängbildning tidigt genom nära samverkan mellan polis, skola, kultur och fritid, socialtjänst och civilsamhällets aktörer,
- förbättra stöd till brottsoffer,
- verka för ett ökat föräldraansvar,
- att det, i den mån det går, ska kosta den enskilde ekonomiskt att exempelvis begå skadegörelse.

5.6 Ingen ska behöva vara hemlös

Under de senaste åren har Lunds kommun arbetat aktivt med hemlöshetsproblematiken. Orsakerna till hemlösheten kan se väldigt olika ut. Men hemlöshet är ofta inte en isolerad företeelse utan hänger samman med andra problem så som t.ex. missbruk, psykisk ohälsa eller sociala problem. Det är därför viktigt att varje fall av hemlöshet ses som ett unikt fall med just sin speciella lösning. Kartläggningar av hemlösheten görs numera regelbundet i kommunen. Den är viktig för att kommunen ska kunna arbeta mer aktivt och direkt med de enskilda som behöver hjälp att få tak över huvudet. Målet är att ge varje människa en individuell handlingsplan. Likaså bidrar kartläggningen till att förbättra det förebyggande arbetet, t.ex. för att förhindra vräkningar. Det är viktigt att även se den utsatthet hemlösa kvinnor och barn kan ha och att olika åtgärder sätts in för att minska denna utsatthet.

Antalet personer som tigger (EU-migranter) har ökat i Lund de senaste åren. Liberalerna vill att kommunen, i samverkan med civilsamhället, möjliggör att det finns akut och tillfälligt stöd att få, exempelvis under årets kallaste månader. Däremot ska inga permanenta och varaktiga system byggas upp för personer som vistas här tillfälligt. Olagliga bosättningar ska avvecklas skyndsamt, dock under ordnade former med respekt för den enskilde.

Liberalerna vill

- ge varje hemlös en individuell handlingsplan för att få en egen bostad,
- att kommunen ska arbeta förebyggande mot t.ex. vräkningar,
- att det ska finnas akut och tillfällig hjälp att få för personer som vistas tillfälligt i kommunen, dock ej permanenta och varaktiga system,
- att problematiken kring hemlöshet löses evidensbaserat.

5.7 Begränsa förövarna – inte brottsoffret

Våld i nära relation innefattar allt våld mot närstående, såväl vuxna som barn, även barn som bevittnar våld samt hedersrelaterat våld och förtryck. I den senaste kartläggningen som gjordes av Kriscentrum mellersta Skåne uppskattas att ca 5 000 vuxna utsätts för våld i nära relationer årligen i Lunds kommun.

Alla ska känna sig trygga i sitt eget hem. Ändå drabbas många kvinnor, män och unga människor av våld i nära relationer. Liberalerna vill att de som drabbas ska få bättre skydd. Rörelsefriheten för gärningsmannen måste begränsas, det är aldrig offret som ska behöva begränsa sitt liv och sin frihet.

Rätten att inte utsättas för våld är en fråga om demokrati och grundläggande mänskliga rättigheter. Mäns våld mot kvinnor är oacceptabelt, likaså andra former av våld i nära relationer. Detsamma gäller hedersrelaterat våld och våld i samkönade relationer. Det är stort fysiskt och psykiskt lidande förenat med våld, som ofta leder till psykisk ohälsa. Det kan ta lång tid att komma tillbaka till sig själv och till samhället.

Alla individer ska ges möjlighet till ett likvärdigt stöd och hjälp utifrån sin utsatthet oavsett kön, sexuell läggning, etnicitet eller kulturell bakgrund. Barn som blir vittne till våld behöver stöd och hjälp för att kunna gå vidare. Lunds kommun ska ge skydd åt våldsutsatta personer. Det ska även finnas förebyggande arbete gentemot barn som bevittnat våld samt professionella insatser för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

Liberalerna vill

- att barn som blir vittne till våld ska betraktas som brottsoffer fullt ut. Skyddet måste bli bättre för barn som tvingats leva med våld inom familjen.
- att signaler ska fångas upp tidigt genom ett aktivt förebyggande arbete riktat mot både våldsutövare, våldsutsatta och eventuella vittnen (t.ex. barnen),
- säkerställa att Lund har ett skyddat boende för våldsutsatta och andra stödinsatser för målgruppen,
- säkerställa att kommunen har professionella insatser för att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck,
- vid våld i nära relationer verka för att förövarens rörelsefrihet ska begränsas istället för offrets,
- motverka stigmatisering och ha låga trösklar till stöd och hjälp bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck.

5.8 Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett vitt begrepp som omfattar allt från svåra psykiska sjukdomar till mildare symptom. Psykisk ohälsa är den vanligaste orsaken till sjukskrivning och ökar i synnerhet bland unga. Trots att det är så vanligt är det fortfarande stigmatiserat vilket leder till att drabbade inte vågar berätta för omgivningen, söka hjälp och isolerar sig.

Arbetsförmögna personer med olika diagnoser står ofta utanför arbetsmarknaden. Företag kan gynnas av att anställa dessa personer. Stress, oro för studierna och ensamhet gör att många studenter drabbas av psykisk hälsa under sin studietid och för en del fördjupas och permanentas problemen. Liberalerna har länge arbetat för att motverka psykisk ohälsa. Ett exempel är att ha aktivt arbetat för att starta och utveckla Fontänhuset, en verksamhet för personer som har eller har haft psykisk ohälsa. Där har medlemmar möjlighet att, utifrån förmåga och intresse, hjälpas åt i köket eller caféet, delta i trädgårdsprojekt, och ges stöd i att återgå till arbete - eller bara umgås.

Liberalerna vill

- i samverkan med exempelvis psykiatri, studenthälsan och andra aktörer arbeta för att aktivt motverka och avstigmatisera psykisk ohälsa,
- öka tillgången till lågtröskelverksamheter med möjlighet till kortare hjälp eller vidarelussning till annan vård,
- att personer med psykisk ohälsa ges stöd i att återgå till arbete eller studier för att återta makten över sitt eget liv,
- att kommunen värnar verksamheter som boendestöd och personligt ombud för individer vars problematik leder till svårigheter att klara hemmet och få struktur i vardagen,
- utveckla Fontänhuset och dess framgångsrika studieprojekt och arbetsmarknadsprojektet.

6 Leva livet hela livet

Pensionärer/seniorer omfattar en grupp med en åldersskillnad på 25–30 år. När det gäller biologisk ålder och psykologisk status är skillnaden ännu större. Individens behov av service och omsorg, rätt att välja och rätt till självbestämmande ska ställas i centrum.

En flexiblare övergång från ett aktivt yrkesliv till pensionering behövs. Idag är de flesta aktivare och friskare än tidigare generationer och många vill fortsätta arbeta åtminstone fram till 70-årsåldern. Möjlighet till detta bör uppmuntras för att ta tillvara värdefulla kunskaper. Ett längre yrkesliv ökar möjligheterna att leva ett bra liv som pensionär.

Samtidigt är naturligtvis denna befolkningsutveckling också en utmaning. Hur garanterar samhället att de äldsta och sköraste får en trygg och värdig sista tid? Eller att äldre erbjuds ett tryggt boende, en meningsfull fritid och får mer makt över sin vardag?

Liberalerna vill

- motverka varje form av diskriminering av äldre, så kallad ålderism,
- underlätta för dem som så önskar att fortsätta sitt yrkesliv längre än nuvarande pensionsålder,
- driva äldres rätt till plats på äldreboenden,
- inrätta fler trygghetsboenden,
- göra satsningar som gör människor självständiga längre, med hjälp av ny teknik,
- skapa möjligheter för fler som vill hjälpa till på ideell basis,
- införa måltidsvän och Mat-RUT (avdrag för hjälp i hemmet),
- att det ska finnas avtal med restauranger för hemleverans av mat och möjlighet för dem som är på äldreboenden att efter förmåga delta i matlagningen,
- att hundar ska användas i demensboenden och i rehabiliteringen av personer med psykiska funktionshinder samt i arbetet med barn med autism och Asperger,
- att Träffpunkterna bör ha öppet också på helgerna samt ge möjlighet till hjälp att använda datorer och smartphones,

- utveckla stöd och avlastning till anhöriga,
- att det ska finnas gratis avlösning i hemmet av undersköterska för den som vårdar en anhörig, också kvällar och helger,
- att det ska inrättas fler växelvårdsplatser och trygghetsplatser, där man själv kan skriva in sig, när den anhörige behöver avlastning,
- att personal inom hemvården ska ha rätt till heltidsarbete men möjlighet till deltid,
- att det ska finnas specialistutbildning inom geriatrik och öppen hälso- och sjukvård,
- att det ska finnas möjlighet för vårdbiträden att validera sina kunskaper och läsa in gymnasieskolans vård- och omsorgsprogram.

6.1 Äldreboende när du vill

Parollen "Du ska ha rätt att bo kvar hemma" får aldrig bli en skyldighet. Aktuell forskning visar att många äldre upplever otrygghet, ensamhet och nedstämdhet. Liberalerna driver rätten till plats på äldreboende. I Lunds kommun får 95 procent av de sökande plats och när någon söker får de sin plats på särskilt boende inom 30 dagar. Nuvarande rödgröna styre har trots välfungerande verksamhet drivit igenom en kommunalisering av två privata äldreboenden, vilket vi protesterat mot. Vi är bekymrade för att vi går mot ett kommunalt monopol. Erfarenhetsmässigt ger mångfald av utförare valfrihet och har visat sig driva utvecklingen framåt.

Framöver planeras flera nya äldreboenden – två på Brunnsög, ett nära dammen på Råbylund, ett nära befintliga Solhällan, ett kring Nöbbelövsvägen, ett i Stångby, ett vid de nya områdena Västerbro och ett vid stationen i Källby.

6.2 Trygghetsboende

Seniorer ska ha möjlighet att leva ett aktivt liv och ha stort inflytande över sin vardag samt känna sig trygga i sitt boende. Liberalerna vill se ett utbud av olika boendeformer med förstärkt trygghet. Vi är övertygade om att denna mellanform, där den årsrike får precis så mycket hjälp som behövs för att klara ett eget boende, är bra för självkänsla, fysisk och mental hälsa.

Ofta behövs hjälp med vissa vardagliga uppgifter. Liberalerna vill se ett utökat

RUT-avdrag för hjälp i hemmet, t.ex. införa en mat-RUT för matlagning i hemmet. Det är individen själv, inte en kommunal tjänsteperson, som då avgör vad som är skälig levnadsnivå.

6.3 Självständig längre

Vård och omsorg står inför stora utmaningar det närmaste decenniet. Antalet 80 år och äldre ökar från 600 000 personer år 2024 till 800 000 personer år 2030. För att klara denna utmaning krävs nya arbetsmetoder som kan underlättas av ny teknik.

Den teknik vi tar för självklar i andra delar av vår vardag, måste också bli självklar inom äldreomsorgen. Det ger nya möjligheter till att vara självständig längre.

Liberalerna tycker att omställningen går alldeles för långsamt. Liberalerna står för en optimistisk syn på framtiden och är övertygade om att systemskiften leder till en förbättring för individen. Detta förutsatt att vi hanterar förändringen rätt genom att vara förberedda samtidigt som vi bryr oss om våra medmänniskor mitt i omställningen.

Tekniska hjälpmedel ska användas för ökad självständighet (t.ex. självspolande och torkande toalett och robotarm med sked som ger möjlighet att äta när man vill och i egen takt), för ökad trygghet (tillsyn genom kamera) och för att frigöra tid för personalen (enklare administration). Tekniken måste naturligtvis användas med samtycke från den enskilde och med respekt för integriteten.

6.4 Frivilligarbete

Frivilligarbete är mer än bara praktiska insatser. Det är ett sätt att bygga ömsesidiga relationer, att visa medmänsklighet. Det ger mångfald – personer med olika intressen, ålder, yrke, bakgrund – kan mötas. Frivilligarbete är dessutom obyråkratiskt. Liberalerna har varit drivande i att inrätta kommunens Volontärförmedling, som blivit en succé. För Liberalerna är det viktigt att kommunen ökar sitt samarbete med frivilliga krafter, det finns många som vill bidra till samhällets utveckling

6.5 Bryt ensamheten

Seniorkortet, gratis buss för dem över 75 år, som Liberalerna drivit har blivit en succé. Det betyder mycket för äldre att kunna unna sig att åka till staden, gå på

Mårtenstorget, träffa vänner, gå på utställningar, ta en kopp kaffe. Liberalerna kommer att strida för att bevara detta. För att ytterligare bryta ensamheten vill Liberalerna se fler aktiviteter som stimulerar till sociala och fysiska aktiviteter, t.ex. föreningsbidrag för 75 + som idag bara utgår till personer under 20 år. Det är tydligt att fysisk aktivitet förebygger ohälsa.

Liberalerna vill pröva konceptet måltidsvänner för att minska ensamhet och undernäring bland äldre. Äldre ska genom Volontärförmedlingen kunna ansöka om en måltidsvän. Volontären kommer hem och hämtar och så går de till restaurang eller Träffpunkt och äter tillsammans. Måltidsvänner arbetar ideellt men hans eller hennes mat bjuder kommunen på. Det bör även vara möjligt att t.ex. hämta mat och äta tillsammans i den äldres hem.

6.6 Bättre karriär- och utvecklingsmöjligheter

Personalen är den enskilt viktigaste faktorn för kvalitet i äldreomsorgen. Yrket måste ges högre status, arbetsmiljön, arbetstider, lön och andra villkor måste förbättras. Möjlighet till fortbildning och utbildning ska ges. Liberalerna vill verka för utökad möjlighet för sjuksköterskor att forska inom omvårdnadsvetenskap. Liberalerna vill anställa fler specialistutbildade sjuksköterskor som distriktssköterskor.

För att klara kompetensförsörjningen framöver behöver Lund locka unga människor. Fler kompetenser behövs för att tillvarata teknikmöjligheterna.

För att öka statusen inom vårddyrket behövs olika yrkestitlar. Undersköterskor ska uppmuntras att vidareutbilda sig exempelvis inom demensområdet som gruppleddare, handledare inom omsorgsarbetet. För att klara av personalförsörjningen för framtiden vill Liberalerna att vi satsar på tjänster som vårdbiträden för att komplettera och avlasta undersköterskor och sjuksköterskor.

7 Kultur

I Lunds kommun ska vi alla kunna känna att vi är del av ett gemensamt samhälle med tillgång till ett gemensamt kulturliv, men också med möjlighet att utveckla våra egna kulturella särarter. I ett samhälle i kulturell blomstring skapas kulturen på enskilda individers initiativ, samtidigt som kommunen kan stödja genom utbildning och verksamhetsbidrag. Kommunens roll är att underlätta och stödja kreativa individer och grupper som skapar Lunds kulturella miljö.

För att Lund ska vara en attraktiv stad att bo i behöver det finnas ett omfattande kulturliv. Det ska finnas ett stort utbud att välja på för den som vill ta del av musik och teater, samtidigt som det ska finnas en bra tillgång till kulturskola och bibliotek. Lunds främsta styrka på kulturområdet är de många kulturintresserade och aktiva Lundaborna. Samtidigt är det stora utbudet av scenkonst i våra grannkommuner Malmö, Helsingborg och Köpenhamn en utmaning för att Lunds eget kulturliv ska kunna frodas. Vi kan inte konkurrera med de stora scenerna i regionen, istället måste vi hitta våra egna kulturella styrkor. En sådan styrka är de många barn och unga som vill gå på musik- eller kulturundervisning.

7.1 Kultur för barn och unga

Liberalerna Lund vill att så många barn och ungdomar som möjligt ska få möjlighet att delta i kulturundervisning och tillgodogöra sig kulturaktiviteter. Köerna till Kulturskolan är helt oacceptabla, det har blivit normalt att över tusen barn står i kö och att barn kan få stå år i kö utan att erbjudas undervisning. Alla barn som vill ska kunna pröva på undervisning i teater, bild, sång eller med instrument. Det är ett stort slöseri att många barn aldrig får en chans att lära sig. För att få fram tillräckligt med platser, och för att barnen ska kunna välja mellan skolor med olika inriktning, behöver kommunen släppa in privata skolor på samma ekonomiska villkor som Kulturskolan. Vi vill prioritera musik- och kulturskola för Lunds barn och unga genom att ge dem en musikcheck med rätt att gå på musik- och kulturundervisning som uppfyller kommunens krav.

7.2 Värna och utveckla biblioteken

Vi vill utveckla och slå vakt om biblioteken. I och med *meröppet* har öppettiderna kunnat utökas och tillgängligheten förbättrats. Liberalerna har under mandatperioden varit mycket kritiskt till den planlösa nedläggningspolitik Socialdemokraterna och Miljöpartiet bedrivit i Lund. Styret har, ett efter ett, lagt ned välfungerade stadsdelsbibliotek utan att ha en samlad plan för biblioteken i kommunen.

7.3 Ett fritt kulturliv

Det är viktigt att ge inte minst barn och ungdomar möjlighet att utveckla sin kreativitet inom olika kulturella yttringar genom att stödja det fria kulturlivet. Genom att tillhandahålla lokaler och ekonomiska bidrag vill Liberalerna stödja det ideella föreningslivet och den kulturella mångfalden. Vi vill införa en s.k. eventpott som föreningar kan söka bidrag från av Kultur- och fritidsnämnden till olika event, som jubileer och Thomanders jul. Stödet till det fria kulturlivet ska vara långsiktigt och möjligheten till att kommunen inför verksamhetsbidrag som sträcker sig över fler år ska ses över.

7.4 Konsthallen och kulturhus

Även om en stor del av kommunens insatser ska gå till att stödja just det fria kulturlivet, får inte kommunens eget kulturutbud glömmas bort. Lund har länge saknat ett renodlat kulturhus. Vid en renovering av stadshallen finns det en möjlighet att göra stadshallen till ett kulturhus som kan bli en central mötesplats i staden. Konsthallen har under en lång tid varit en viktig kulturell institution som behöver både bredd och spets.

7.5 Kulturhistoriska miljöer

Lund har också värdefulla kulturhistoriska miljöer som måste värnas, inte minst Kulturen är ett uttryck för detta. Det är viktigt att kommunen värnar Lunds kulturella särart genom att bevara dessa miljöer genom att stödja verksamheter som Kulturen. Vi vill även fortsätta arbetet med att utveckla historieturismen genom organiserade vandringar och skyltade stråk

Liberalerna vill

- få bort kön till musik- och kulturundervisning genom att ge alla barn och unga rätt till sådan undervisning,
- värna stadsdelsbiblioteken,
- skapa långsiktiga förutsättningar för det fria kulturlivet att producera kultur med kommunens stöd genom bl.a. möjlighet att söka bidrag till olika event,
- säkerställa konsthallens bredd och spets,
- värna Lunds kulturhistoriska miljöer genom exempelvis skyltade historiestråk och stödja Kulturens verksamhet.

8 Idrott och fritid

Idrotten och idrottsrörelsen fyller en viktig funktion för såväl folkhälsan som demokratisk fostran. Vi vill utveckla samarbetet med idrottsföreningarna. Vi vill även öka utrymmet för fysiska aktiviteter på annat sätt än genom det traditionella föreningslivet, bland annat genom att skapa fler miljöer och bättre förutsättningar för spontanidrott. Det är viktigt att lyssna på ungdomarnas önskemål i utformandet av det kommunala fritidsutbudet. Fokus ska ligga på barns och ungdomars idrottande.

Ett sätt att stimulera barn och ungas idrottande är genom att kommunen tillsammans med föreningslivet anordnar en s.k. "Prova på vecka" under sportlovsveckan. Föreningslivet skulle under den veckan, genom kommunalt stöd med ekonomiskt bidrag och lokaler, få möjlighet att låta barn och unga prova på olika idrotter gratis under sportlovet. Det hade stimulerat barn och ungas möjlighet att prova på olika idrotter.

För att underlätta för föreningsaktiva vill vi ta bort parkeringsavgifterna vid idrottsanläggningar för ideellt engagerade såsom ledare och funktionärer. Det skulle vara ett sätt för kommunen att visa uppskattning för de personer som lägger ned mycket tid i form av ideellt engagemang. Det ska inte stå en dyrt att vara ideellt engagerad.

8.1 Idrottsanläggningar

För att kunna utöva idrott behövs en väl utbyggd infrastruktur för idrotten. Skryllegårdens verksamhet är en viktig del av kommunens infrastruktur för idrott och rekreation och ska fortsätta att utvecklas. Liberalerna vill utveckla Skrylleområdet och verka för att tillgängligheten ökas samt förbättra tillgängligheten i spåren vintertid genom ökad belysning. Vi vill även rusta upp idrottsplatserna och baden i de östra kommundelarna, som lider av eftersatt underhåll. Under mandatperioden har vi vid flera tillfällen föreslagit att anslagen till underhåll av idrottsplatser i kommunen ska ökas. Vid byggnation av nya skolidrottslokaler ska i möjligaste mån det ske så att lokalerna även är anpassade för föreningsidrott efter skoltid. Liberalerna vill även utreda förutsättningarna och behovet av en ny ishall i Lund.

8.2 Spontanidrott

I takt med att allt fler väljer icke-organiserade motionsformer är det även viktigt att kommunen ger goda förutsättningar för spontanidrott. Ett sätt att göra detta är att se till att det finns t.ex. basketkorgar och fotbollsmål på lämpliga

grönytor, ett annat sätt är att underlätta för ett tryggt motionerande under de mörkare årstiderna. Vi vill därför förbättra belysningen på ett antal motionsstråk, däribland St Hansbackar, Källby, St Lars och Nöbbelövs mosse.

8.3 Föreningsbidrag

Liberalerna vill se ett helhetsgrepp kring de olika föreningsbidragen för att förenkla för såväl föreningslivet som kommunen. Vi vill minimera krångel och byråkrati för föreningar i kommunen. Idag tar kommunen som exempel ut en lokalhyra för föreningar som riktar sig till barn och unga, samtidigt som hyran i praktiken finansieras av andra kommunala bidrag. Det leder till onödig administration och bör därför ses över. Vidare vill vi, liksom på kultursidan, att Kultur- och fritidsnämnden i sin budget sätter av pengar för stöd till olika event, exempelvis SM-veckan och idrottsfesten, som kan sökas av föreningar.

8.4 Jämställdhet inom idrotten

Under den gångna mandatperioden har Liberalerna verkat för att öka jämställdheten inom idrotten genom att föreslå riktade, sökbara föreningsmedel för jämställd idrott. Det är viktigt att pojkar och flickor får samma förutsättningar för att utöva idrott. Det behövs en översyn över hur fördelningen av halltider ser ut för herr- och damidrott. Vi är för ett nytt ridhus på Ladugårdsmarken, som är viktigt för kvinnligt idrottande.

Liberalerna vill

- anordna en "Prova på vecka" under sportlovsveckan, där föreningslivet får stöd av kommunen för att låta barn och unga prova på olika idrotter gratis under lovet,
- ta bort parkeringsavgifterna vid idrottsanläggningar för ideellt engagerade ledare,
- rusta upp kommunens idrottslokaler genom att satsa mer pengar på eftersatt underhåll,
- skapa fler miljöer för spontanidrott genom att på lämpliga grönytor se till att det finns basketkorgar, fotbollsmål etc.,
- ta ett helhetsgrepp kring de olika föreningsbidragen för att förenkla för såväl föreningslivet som kommunen,
- skjuta till riktade, sökbara föreningsmedel för jämställd idrott.

**VI KÄMPAR FÖR ATT ALLA MÄNNISKOR SKA HA FRIHET ATT FORMA
SITT EGET LIV OCH MÖJLIGHET ATT VÄXA OCH UTVECKLAS.**

